

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wzorcowe materiały dydaktyczne w zakresie:

JĘZYK NIEMIECKI

POZIOM – SZKOŁA PODSTAWOWA

Dorota Wieruszewska

Część 1

KREATYWNE PISANIE

Cele szkolenia:

- Nauczyciele rozumieją pojęcie „kreatywność” i jego znaczenie w kształceniu
- Nauczyciele otrzymują wskazówki do kreatywnej pracy z tekstem

Plan szkolenia:

1. Podstawa programowa a kreatywne pisanie
2. Wstęp teoretyczny:
 - Wyjaśnienie pojęcia „kreatywność”
 - Cele kreatywnego pisania
 - Charakterystyka kreatywnego pisania
 - Zasady ludzi kreatywnych
3. Propozycja lekcji rozwijających kreatywność
4. Inne przykłady pracy nad kreatywnością uczniów
5. Dodatkowe informacje
6. Źródła

1. Podstawa programowa a kreatywne pisanie

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

4. Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość.
7. Rozwijanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki.
9. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
10. Wszechstronny rozwój osobowy ucznia poprzez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej.
11. Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi.

Cele kształcenia – wymagania ogólne – wersja II.2.

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń samodzielnie formułuje proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomości, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu):

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i zjawiska
- 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości
- 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość
- 4) przedstawia upodobania
- 5) wyraża swoje opinie
- 6) wyraża uczucia i emocje
- 7) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji

2. Co to jest KREATYWNOŚĆ?

Jest to postawa twórcza, od łacińskiego *creatus* – twórczy. Proces umysłowy pociągający za sobą powstanie nowych idei, koncepcji lub nowych skojarzeń, powiązań z istniejącymi już ideami i koncepcjami. Myślenie kreatywne to myślenie prowadzące do oryginalnych i stosownych rozwiązań.

www.wikipedia.org

Podstawa programowa wymusza na nas rozwijanie kreatywności wśród uczniów. Młodsze dzieci są kreatywne same z siebie, poznają świat, poznają siebie, poszerzają własny krąg życia. Naszym zadaniem jest wspieranie ich w tych działaniach. Na późniejszych etapach życia dzieci tracą swoją naturalną kreatywność i wtedy my, jako nauczyciele, musimy im pomóc, by znów stały się kreatywne.

Cele kreatywnego pisania:

- Rozwijanie twórczego myślenia
- Wzmocnienie w młodych ludziach własnej inicjatywy i samodzielności
- Rozwinięcie wrażliwości na samego siebie i innych

Charakterystyka kreatywnego pisania:

1. Główną zaletą kreatywnego pisania jest to, że angażuje w ten proces całą osobę.
2. Aktywuje wyobraźnię przez:
 - automatyczne pisanie
 - rozmyślanie dotyczące wewnętrznych wyobrażeń lub wspomnień albo rozmyślanie na temat przedmiotów
 - pisanie innych artystycznych form wyrazu (muzyka, obrazy, teksty literackie)

3. Piszący jest sam ze sobą (swoimi myślami). To daje przestrzeń do samorefleksji.
4. Kreatywne pisanie łączy ze sobą wyrażanie własnych uczuć i myśli oraz rozwija umiejętność wczucia się w sytuację.
5. Ważne jest, żeby pisanie nie odbywało się według gotowego planu, lecz by piszący był jakby niesiony przez język.
6. W procesie kreatywnego pisania ważna jest wymiana wrażeń. Piszący potrzebuje czegoś więcej niż tylko korekty nauczyciela. Jego praca może też być bodźcem dla innych – jest to ważny aspekt społeczny.

Według Michaela Michalko (doradcy kreatywnego myślenia pracującego dla największych firm) każdy człowiek jest w pewnym stopniu artystą. Istnieje subtelna różnica pomiędzy ludźmi kreatywnymi a tymi, którzy kreatywni nie są. Ci pierwsi kierują się w życiu prostymi zasadami:

1. Wiara we własną kreatywność;
2. Praca – bądź aktywny – próbuj, poszukuj, ucz się na błędach;
3. Każdego dnia ucz się nowych rzeczy, rozwijaj się nieustannie;
4. Wiara – twój mózg będzie pracował wydajniej, gdy będziesz wierzył w to, że jesteś w stanie tworzyć rzeczy wielkie;
5. Otaczaj się przedmiotami i ludźmi, którzy cię inspirują i podnoszą twój poziom kreatywności. Zauważ je;
6. Ty decydujesz, w jakich kolorach jest twój świat;
7. Nie istnieje coś takiego jak „niepowodzenie” – jeśli próbowałeś, a nie udało ci się, to i tak nauczyłeś się czegoś nowego;
8. Nie przejmuj się negatywnymi opiniami. Są ludzie, którzy boją się tego, co jest dla nich nieznane. Rób swoje, nie zatrzymuj się;
9. Słuchaj własnej intuicji. Nikt ci nie powie, gdzie jest twoje miejsce. Tylko ty to wiesz;
10. Bądź odważny. Nie bój się myśleć nieszablonowo, szeroko, inaczej.

wg ohstudio.lookreatywni.pl

Jak to się ma do szkoły i nauczania?

Podstawa programowa wymusza na nas rozwijanie kreatywności wśród uczniów. Młodsze dzieci są kreatywne same z siebie, poznają świat, poznają siebie, poszerzają własny krąg życia. Naszym zadaniem jest wspieranie ich w tych działaniach. Na późniejszych etapach życia dzieci tracą swoją naturalną kreatywność i wtedy my, jako nauczyciele, musimy im pomóc, by znów stały się kreatywne. Musimy im pomóc, by powyższe zasady stały się ich własnymi.

3. Propozycje lekcji rozwijających kreatywność

	Nauczyciel	Uczeń	Uwagi
1		Uczniowie przynoszą na lekcję zerwany samodzielnie kwiatek (lub inną roślinę). Jeśli jest taka możliwość, można wyjść z uczniami na podwórkę szkolną, by tam poszukali roślinki.	Ważne jest, żeby uczeń SAM znalazł swoją roślinkę lub kwiatek; rzeczy, które zazwyczaj się pomija, nie zauważa.
2	Nauczyciel prosi uczniów, by zamknęli oczy i palcami „wczuli” się w swoją roślinkę, by ją delikatnie dotykali i poznali. Następnie nauczyciel prosi, by uczniowie utworzyli zdanie o kwiatku/roślinie.	Uczniowie zamykają oczy i „wczuwają” się w swoją roślinkę. Następnie uczniowie tworzą zdanie: „Ich bin eine Blume und ich bin...”	Jeśli grupa jest słabsza lub nauczyciel chce przeprowadzić lekcję w początkowej fazie nauki, można posiłkować się stworzonym wcześniej asocjogramem: sensibel schön Ich bin eine Blume klein Ich habe Blätter. Należy przy tym pamiętać, że w ten sposób traci się osobisty charakter wypowiedzi ucznia.
3	Nauczyciel prosi uczniów, by napisali 2–3 zdania o swojej roślince (w pierwszej lub 3. osobie)	Uczniowie zapisują zdania na kartce lub w zeszytach. Chętne osoby odczytują swoje zdania w klasie.	
4	Nauczyciel pokazuje uczniom, jak z takich prostych zdań można stworzyć wiersz. Nauczyciel może się posiłkować wierszem Wenzela Wolffa.	Uczniowie starają się stworzyć ze swoich zdań wiersz. Najpierw stawiają kreski tam, gdzie kończy się myśl, to, co jest szczególnie ważne, przenoszą do następnej linii. Wyrazy można wykreślić, przestawić lub dopisać. Przepisane wiersze (najlepiej na ładnej kartce) zostają zaprezentowane w klasie, np. wywieszane na tablicy.	Ein Satz, den man so schreibt, ist kein Gedicht • Ein Satz, den man so schreibt, wird ein Gedicht • Ein Satz, den man so schreibt, ist ein Gedicht – so ein Gedicht (Wenzel Wolff)
5	Nauczyciel dzieli klasę na grupy 4-osobowe, każdej z osób w grupie wręcza arkusz papieru (kartkę). Wyjaśnia zadanie.	Każda osoba w grupie pisze na swojej kartce jedno zdanie o kwiatku. Następnie podaje swoją kartkę osobie po lewej stronie, a sama otrzymuje kartkę od osoby po prawej stronie. Na otrzymanej kartce każdy uczeń pisze kolejne zdanie, które będzie pasowało do zdania już tam zapisanego. Kartki krążą tak długo, aż uczeń nie otrzyma swojej kartki z powrotem. Wówczas uczniowie czytają cały tekst i nadają mu tytuł. Najpiękniejsze teksty są odczytywane w klasie.	Lawina kartek – opowiadania Praca w grupach 4-osobowych WAŻNE: Podczas lekcji kreatywnego pisanie gramatyka nie jest ważna. Ważna jest atmosfera chęci tworzenia.

4. Inne przykłady pracy nad kreatywnością uczniów

	Nauczyciel	Uczeń	Uwagi
1	Nauczyciel przedstawia uczniom wiersz Micheala Laske „Fragen und Antworten”. Prosi o krótkie odpowiedzi na pytania.	Uczniowie w krótkiej formie odpowiadają na 4 pytania: Wer bist du? Was bist du? Was kannst du? Was möchtest du? Uczeń zapisuje odpowiedzi pod każdym pytaniem. Tak powstały wiersz ładnie przepisuje. Wiersz jest prezentowany w klasie.	Każdy wiersz nadaje się do tego, by go wykorzystać na lekcji. Przykładem może być wiersz Micheala Laske „Fragen und Antworten” Fragen und Antworten Wer bist du? Niemand Ich Was bist du? Nichts Ein schöpferisches Wesen Was kannst du? Nichts Fühlen und Denken Was möchtest du? Nichts Aus meinen Gefühlen und Gedanken schöpfen <i>Michael Laske</i> Oczywiście oryginał może być za trudny dla uczniów, ale może posłużyć jako wzór dla nas, nauczycieli. Uczniowie odpowiadają na proste pytania: Wer bist du?, Was bist du? Was kannst du? Was möchtest du?. Odpowiedzi zapisane w odpowiedniej formie tworzą wiersz.
2	Nauczyciel rozdaje uczniom krótki tekst z lukami, który po uzupełnieniu stanie się wierszem.	Uczniowie uzupełniają luki w tekście przymiotnikami i rzeczownikami. Powstały wiersz przepisują ładnie na kartkę i prezentują w klasie.	Nauczyciel może sam stworzyć tekst lukowy, który stanie się wierszem, np.: So, wie eine Melodie, So, wie die Sonne, So ..., wie ein Meer, So bist du! So ..., wie ... So ..., wie ... So ..., wie ... So bist du!
3	Nauczyciel wyjaśnia uczniom, na czym polega japońska forma wiersza haiku i rozdaje im schemat: ----- ----- ----- Nauczyciel podaje temat wiersza.	Uczniowie tworzą własne haiku na podstawie schematu. Wiersze zostają przepisane i zaprezentowane w klasie.	Haiku – japońska forma wiersza, w którym wypowiedź ograniczona jest do 17 sylab: 1 linijka: 5 sylab 2 linijka: 7 sylab 3 linijka: 5 sylab Przykłady z prac moich uczniów: Leben ist sehr schön Wir sollten nur glücklich sein Ich liebe leben Heute bin ich jung Und ich habe kein Problem Erwachsen – grausam Ich rieche Essen Ich sehe den Weihnachtsbaum Ich fühle Freude

5. Dodatkowe informacje

- Podczas kreatywnego pisania rolą nauczyciela jest pomoc, czasem korekta tekstu. Jest on osobą, do której uczeń, jeśli chce, może się zwrócić o pomoc. Wspiera uczniów.
- Ważna jest zasada dobrowolności. Wiersz prezentuje ten, kto chce. Wiersze mogą być czasem bardzo osobiste i uczeń będzie chciał je zachować dla siebie.
- Nie wolno stawiać ocen za poprawność wypowiedzi. Naszym zadaniem jako nauczyciela jest motywowanie uczniów do rozwijania swojej kreatywności. Zła ocena spowoduje, że uczeń straci zainteresowanie tym rodzajem lekcji, będzie zestresowany.
- Każda praca, która rozwija kreatywne pisanie, powinna być czymś wyjątkowym pod każdym względem. Dlatego ważne są:
 - dobrowolność
 - przygotowanie ładnych kart pracy, kartek do pisania
 - prezentacja wyników pracy (dla chętnych)
 - nieprzykładanie wagi do poprawności gramatycznej, lecz do rozwijania kreatywności

Takie lekcje można przeprowadzić jako ciąg zajęć lub wybiórczo (np. przed świętami, na Walentynki, z okazji Dnia Wiosny, jesienią itp.).

6. Źródła

- wikipedia.org
- ohstudio.lookkreatywni.pl
- Wenzel Wolff, Gedicht
- Michael Laske, Fragen und Antworten

Część 2

OBRAZKI NA LEKCJACH JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Cele szkolenia:

- Nauczyciele poznają rolę materiałów wizualnych na lekcjach języka niemieckiego
- Nauczyciele potrafią rozpoznać funkcję obrazka
- Nauczyciele poznają techniki pracy z obrazkami

Plan szkolenia:

1. Podstawa programowa a materiały wizualne
2. Rola obrazków na lekcjach języka obcego
3. Rodzaje obrazków i ich funkcje
4. Metody pracy z obrazkami
5. Gdzie znaleźć obrazki?
6. Źródła

1. Podstawa programowa a materiały wizualne

Cele kształcenia – wymagania ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

IV. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne:

- 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska
- 2) opowiada o czynnościach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości
- 3) przedstawia intencje i plany na przyszłość
- 4) wyraża swoje opinie
- 5) stosuje formalny i nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji

VIII. Uczeń przetwarza bardzo prosty tekst ustnie i pisemnie

- 1) przekazuje w języku obcym nowożytnym podstawowe informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach).

2. Jaką funkcję pełnią obrazki (materiały wizualne) na lekcjach języka obcego? Do czego są potrzebne?

- Wprowadzają słownictwo
- Utrwalają słownictwo
- Służą do sprawdzania wiedzy
- Motywują
- Wspierają pamięć
- Nie stresują

3. Rodzaje obrazków i ich funkcje:

- Zdjęcia – służą jako miniatura rzeczywistości, są namiastką rzeczywistości w realioznawstwie, ukazują rzeczywistość i przemawiają do naszych uczuć
- Rysunki – wyrażają intencję mówiącego, pobudzają fantazję, wywołują skojarzenia
- Karykatury – prowokują kontrowersyjne wypowiedzi
- Piktogramy i tablice – służą szybkiej orientacji w życiu codziennym
- Symbole – służą nazywaniu i wyjaśnianiu
- Kolaże – łączą tematycznie różne elementy
- Komiksy i historyjki obrazkowe – motywują do mówienia
- Schematy i diagramy – wizualizują związki, ukazują porządek
- Grafiki – wyjaśniają kompleksowe teksty, przekazują informacje
- Tabele – porządkują informacje

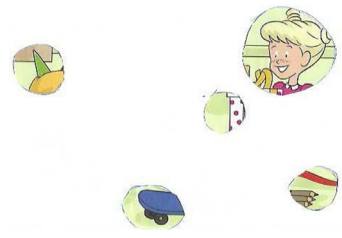
Wszystkie rodzaje tekstów:

- Motywują do mówienia
- Ukazują (zastępują) rzeczywistość
- Wspierają pamięć

4. Jak wprowadzać obrazki na lekcjach języka niemieckiego?

- Opis obrazka
- Odkrywanie części obrazka
- Od ogółu do szczegółu
- Dyktando obrazkowe
- Zapamiętywanie słownictwa / obrazków
- Historyjka obrazkowa / komiks

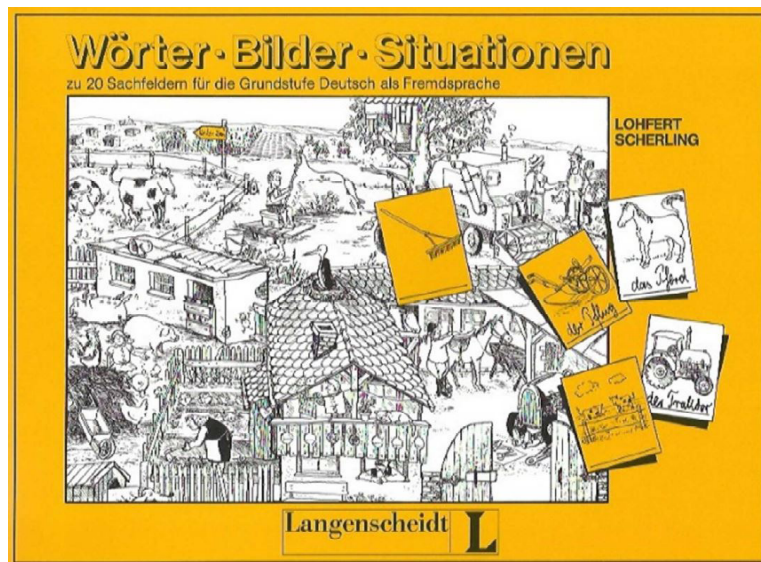
	Nauczyciel	Uczeń	Uwagi
Opis obrazka	Nauczyciel pokazuje uczniom obrazek i stawia uczniom pytania: <i>Wer ist das?</i> <i>Wo sind die Personen?</i> <i>Was machen sie?</i> <i>Was passiert hier?</i> <i>Was passiert später?</i> 	Uczniowie stawiają hipotezy.	Każda odpowiedź ucznia jest dobra. Ważne, aby zdjęcia czy obrazki wykorzystane do lekcji były dynamiczne. Nie wykorzystujemy zdjęć, na których ktoś stoi lub widać dom i drzewo. Na zdjęciu musi się coś dziać.
Odkrywanie	Nauczyciel pokazuje uczniom fragment obrazka. Nauczyciel rozwija wypowiedzi uczniów, stawiając dalsze pytania: <i>Wer ist das?</i> <i>Was macht sie hier?</i> <i>Ist sie traurig? Warum?</i> Następnie nauczyciel pokazuje kolejny fragment. 	Uczniowie stawiają hipotezy i odpowiadają na dalsze pytania nauczyciela. Uczniowie widzą kolejny fragment. Korygują swoje przypuszczenia i stawiają nowe. Przy kolejnym obrazku uczniowie odpowiadają na kolejne pytania nauczyciela. Na koniec uczniowie opisują cały obrazek, bo widzą, jaka jest sytuacja.	Jeden obrazek daje wiele możliwości ćwiczenia umiejętności mówienia.

Odkrywanie	Stawia kolejne uzupełniające pytania. <i>Wer ist noch auf dem Bild?</i> <i>Was passiert hier?</i> Nauczyciel pokazuje ostatni fragment, rozwiązanie sytuacji. 	Uczniowie stawiają hipotezy i odpowiadają na dalsze pytania nauczyciela. Uczniowie widzą kolejny fragment. Korygują swoje przypuszczenia i stawiają nowe hipotezy. Przy następnym obrazku uczniowie odpowiadają na kolejne pytania nauczyciela. Na koniec uczniowie opisują cały obrazek, bo widzą, jaka jest sytuacja.	Jeden obrazek daje wiele możliwości ćwiczenia umiejętności mówienia.
Od ogółu do szczegółu	Nauczyciel pokazuje uczniom kilka fragmentów obrazka (okienka). Dopytuje uczniów o ich przypuszczenia. Następnie pokazuje cały obrazek, który może być wstępem do tematu lekcji. 	Uczniowie zgadują, co jest na poszczególnych fragmentach i co przedstawia cały rysunek.	Rolą nauczyciela jest moderowanie wypowiedzi uczniów, zadawanie dodatkowych pytań, które rozwijają wypowiedź.
Dyktando obrazkowe	Nauczyciel dyktuje uczniom obrazek (np. dom z ogródkiem), używa określeń: <i>hinten, vorne, links, rechts, in der Mitte</i>, itd. Na koniec nauczyciel pokazuje uczniom swój obrazek lub prosi uczniów o powieszenie swoich rysunków na tablicy i porównanie.	Uczniowie słuchają opisu i zgodnie z nim rysują swój obrazek.	Poziom i słownictwo powinny odpowiadać zaawansowaniu grupy.

Zapamiętywanie obrazów	Nauczyciel pokazuje uczniom obrazek lub zdjęcie. Prosi uczniów, aby dokładnie przyjrzeni się obrazkowi i zapamiętali wszystkie szczegóły. Daje im na to 1–3 minuty (w zależności od ilości informacji na obrazku). Po upływie tego czasu nauczyciel zakrywa obrazek i rozdaje uczniom zdania lub odczytuje je. (zadanie typu: prawda/fałsz) 1. Auf dem Bild gibt es 4 Personen. 2. Der Vater kann gut kochen. 3. Das Mädchen macht einen Kuchen. 4. Der Hund liegt unter dem Tisch. 5. Der Junge scheidet Ananas. 6. Die Mutter kommt mit dem Taxi.	Uczniowie przyglądają się uważnie obrazkowi. Starają się zapamiętać wszystkie szczegóły. Uczniowie czytają zdania i decydują, czy informacja zawarta w zdaniu jest zgodna z obrazkiem czy nie.	Łatwiejszą formą jest zadanie, by uczniowie wypisali rzeczy, które były na obrazku. Uczniowie wypisują (np. przez 1 minutę) słówka. Uczniów, którzy zapamiętali największą liczbę słówek, można wynagrodzić plusem lub oceną.
Historyjka obrazkowa/ komiks	Nauczyciel rozdaje porożcinaną historyjkę obrazkową. Prosi uczniów o ustalenie kolejności obrazków. 	Uczniowie w parach ustalają kolejność historyjki, a następnie opowiadają ją w klasie.	Kolejność obrazków może się różnić, ważne jest, aby uczniowie potrafili ułożyć z niej fabułę.

5. Gdzie znaleźć obrazki?

- Oczywiście w podręcznikach – wiele z nich nadaje się świetnie do lekcji, są nie tylko ozdobą
- W Internecie – sieć jest pełna obrazków, grafik i zdjęć
- Czasopisma – można wyciąć fragmenty (od ogółu do szczegółu, do stawiania hipotez)
- Świetną pozycją jest książka „Wörter - Bilder - Situationen”, Walter Lohfert, Theo Scherling, wyd. Langenscheidt, 1983

6. Źródła wykorzystanych obrazków

- „Wörter-Bilder-Situationen”
- „Hallo Anna”, Olga Sverlova, wyd. Klett

Część 3

OTWARTE FORMY NAUCZANIA – NAUCZANIE NA STACJACH

Cele szkolenia:

1. Zapoznanie się z podstawowymi koncepcjami otwartego nauczania
2. Poznanie zasad przygotowania i pracy na stacjach
3. Zapoznanie się z przykładowymi zadaniami na stacjach

Plan szkolenia:

1. Podstawa programowa a otwarte formy nauczania
2. Czym są otwarte formy nauczania?
3. Czym jest nauczanie na stacjach?
4. 13 tez nauczania na stacjach
5. Jak przygotować stacje?
6. Zasady pracy dla uczniów
7. Przykłady pracy na stacjach
8. Ocenianie na stacjach

1. Podstawa programowa a otwarte formy nauczania

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

- 3) formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób
- 4) rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość
- 5) rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania
- 7) rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki
- 10) wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie naturalnej ciekawości poznawczej
- 12) zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I Znajomość środków językowych
- II Rozumienie wypowiedzi
- III Tworzenie wypowiedzi
- IV Reagowanie na wypowiedzi
- V Przetwarzanie wypowiedzi

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

- III Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi pisemne
- V Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne
Uczeń reaguje w formie bardzo prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach
- X Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem
- XIII Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczowych lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi)

2. Czym są otwarte formy nauczania?

Otwarte formy nauczania nie są koncepcją nauczania w zwykłym znaczeniu tego słowa, lecz dynamicznym procesem tworzenia się nowej kultury nauczania. Otwarte formy nauczania nie oferują gotowych przepisów na prowadzenie zajęć i nie chcą wyprzeć innych form nauczania. Otwarte formy nauczania są wspianą formą urozmaicenia lekcji i rozbudzenia u uczniów ciekawości poznawczej.

Przykłady otwartych form nauczania:

- Plan tygodniowy
- Swobodna praca
- Nauczanie na stacjach
- Warsztaty pisarskie
- Autonomia uczenia się
- Projekty przedmiotowe
- Ścieżki międzyprzedmiotowe
- Krąg rozmowy
- „Szkoła bez dzwonków”
- Nauka skierowana na działanie

3. Czym jest nauczanie na stacjach?

Dla uczniów – drogą do samodzielnego uczenia się:

- własna ścieżka nauki
- własne tempo pracy
- samodzielny wybór punktów ciężkości
- wypróbowanie własnych technik nauki

Dla nauczyciela:

- czas na obserwację grupy
- rola doradcy

Materiał nauczania:

- zorientowane na działanie podejście do zadań
- tylko raz przygotowujemy
- różnorodny
- daje możliwość samokontroli

4. 13 tez nauczania w stacjach

1. Każdy uczeń wybiera/znajduje własną **drogę nauki**.
2. Każdy uczeń pracuje w swoim własnym **tempie nauki**.
3. Każdy uczeń może (przynajmniej częściowo) **sam ustalać punkty ciężkości** pracy, pracuje (również) w zgodzie z własnymi zainteresowaniami.
4. Każdy uczeń uczy się podczas nauki w stacjach **strategii własnego uczenia się**, ćwiczy i wypróbowuje różne techniki uczenia się.
5. Praca ta jest więc **połem do ćwiczeń**, wspiera rozwój odpowiedzialności za siebie.
6. Nauczyciele mają podczas lekcji więcej **czasu do obserwacji**.
7. Nauczyciele przejmują **rolę doradcy**.
8. Materiał/zadania w stacjach zachęcają do **czynnej pracy** z nimi.
9. **Materiały** należy wykonać **często tylko raz** (lub w niewielkiej ilości), nie – każdorazowo dla całej klasy (koszty).
10. Materiały przejmują często zadanie korekty przez możliwość **samokontroli**.
11. Praca w stacjach jest bardzo **zróżnicowana**, jeżeli chodzi o formy socjalne i dostęp do przedmiotu nauczania.
12. Praca w stacjach ma zawsze **treściowo-tematyczny związek**, nauka przebiega koncepcyjnie w sensownych, spójnych jednostkach.
13. Praca w stacjach oferuje wystarczająco różnorodne możliwości **udziału uczniów** już **podczas planowania i organizacji lekcji** (wybór odpowiednich form ćwiczeń, zadania do stacji, przygotowanie materiałów...).

5. Jak przygotować stacje?

Należy:

- dobrze przemyśleć zadania
- zaplanować na pracę 90 minut
- napisać, narysować i przygotować zadania
- odpowiednio ustawić stoliki w klasie, by każda stacja znajdowała się przy innym stoliku i by uczniowie mogli się swobodnie poruszać
- wszystkim uczniom podać zasady pracy
- dać uczniom tabelkę, w której „odhaczają” wykonane zadania
- przygotować „stację alternatywną” – tam mogą pracować uczniowie do czasu, aż zwolni się jakaś stacja
- przeprowadzić „fazę refleksji” w kręgu – „Co dziś robiliście?”, „Która stacja najbardziej wam się podobała?”, „Która stacja była najtrudniejsza?”
- można dostosować zasady i niektórym uczniom zaznaczyć na karteczce, które zadania są dla nich obowiązkowe, inne mogą zrobić dobrowolnie
- kolejność wykonywania zadań jest dowolna
- praca na stacjach nie jest wyścigiem ani zawodami!

Stacje świetnie nadają się do powtórek tematu.

6. Zasady pracy dla uczniów:

1. Decydujemy się na pracę i wykonujemy ją.
2. Podczas pracy rozmawiamy cicho i poruszamy się spokojnie po klasie.
3. Kiedy mamy pytania lub problemy, cicho prosimy o pomoc – najpierw uczniów przy stoliku, dopiero potem nauczyciela.
4. Kiedy nie umiemy poradzić sobie z zadaniem, prosimy gestem o pomoc nauczyciela. Nauczyciel próbuje jak najszybciej pomóc.
5. Materiały do pracy traktujemy delikatnie i odkładamy je w komplecie na stole.
6. Śmieci wrzucamy do pojemników na stolikach.
7. Gdy skończyliśmy pracę, dokładnie sprawdzamy rozwiązanie.
8. Z pomocy korzystamy dopiero wtedy, gdy wyczerpaliśmy już własne możliwości.
9. Podczas sprawdzenia wyników przez partnera podajemy naszą pracę koledze/koleżance po prawej.
10. Gdy skończyliśmy, szukamy kolejnego zadania. Należy się udać (w miarę możliwości) do najbliższej stacji. Gdy wszystkie stacje są zajęte, czekamy spokojnie na swoim miejscu albo udajemy się do „stacji alternatywnej”. Nie wolno czekać obok pracujących osób.
11. Gotowe arkusze pracy odkładamy do koszyka.

7. Przykładowa lekcja na stacjach. Temat „Jesień”

	Opis stacji / uwagi	Uczeń
Przed pracą nauczyciel wyjaśnia uczniom zasady pracy na stacjach, omawia wszystkie stacje i upewnia się, że wszyscy zrozumieli zadanie		
STATION 1 Szukanie wyrazów Znajdź 10 wyrazów na temat jesieni.	Zadanie zrobione za pomocą programu na stronie http://puzzlemaker.discoveryeducation.com/ Do tej stacji wystarczy przygotować tyle kserokopii, ilu jest uczniów. B I R N E E G D Y A K O U C N R Q H W D Z N S C R V Z R M A J Q L T Q V D B V D E T Y H R T N Z R O L M D E S V G E G Z R A W Q E P R Q C E J I E F Q U P Y Z X B K P W E K E J N H K F C A Q A M A U R N X P T Z W E Y J L O D E T R F I C W G I L Q T V C C S V Z D R B K O I E L N H U B E Y O O E V U Y F G R G O R N J C R N B P Y Z R E B M E T P E S M E O P D V W M Y H C Y D N I W T T V T H W C K M H G Y C D Q Z K O M C Q T K Y M L W H R M G O P J O APFEL. BIRNE. HERBST. KALT. NOVEMBER. OKTOBER. REGEN. SEPTEMBER. WIND	Uczniowie zaznaczają wyrazy pasujące do tematu „Jesień”. Wyrazy do odszukania podane są pod zadaniem.
STATION 2 Przystanek poetów Wytnij wyrazy. Przeczytaj wiersz i wklej albo wstaw odpowiednie wyrazy.	Można znaleźć łatwiejszy tekst, odpowiedni do poziomu grupy. Można też dodać uczniom przygotowany słowniczek z trudnymi wyrazami z tekstu. Należy przygotować nożyczki i klej. Oktober kommt mit blauem der Wind will pflücken, und gelbe gibt es auch, du brauchst dich nur zu bücken! So rot und wie Feuerschein steht nun der Wald am der Falter sitzt am warmen und breitet weit die Flügel. Ein Spinnwebfaden fliegt im es raschelt auf den Wegen. Und auf die Wiesen wird sich bald der erste Rohreif Ursula Wölfel Oktober Rauch Äpfel Birnen gold Hügel Stein Wald legen	Uczniowie wycinają wyrazy na marginesie i wklejają je w odpowiednie miejsce w wierszu.

STATION 3

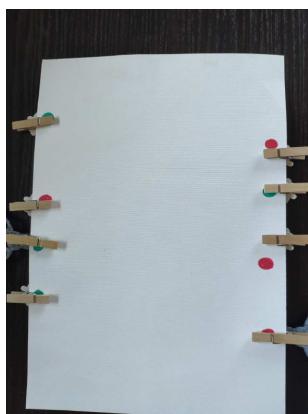
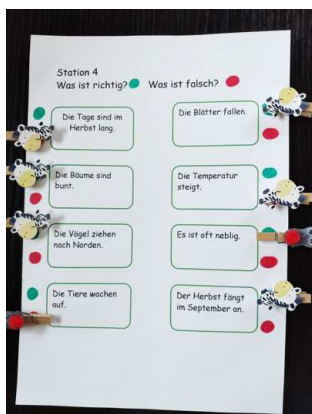
Klamerkowa
stacja

Przypnij
klamerkę obok
poprawnego
zdania. Sprawdź
na odwrocie.

Was ist richtig? ● Was ist falsch? ●

● Die Tage sind im Herbst lang. ●	Die Blätter fallen. ●
● Die Bäume sind bunt. ●	Die Temperatur steigt. ●
● Die Vögel ziehen nach Norden. ●	Es ist oft neblig. ●
● Die Tiere wachen auf. ●	Der Herbst fängt im September an. ●

Do tej stacji potrzebne są klamerki. Uczeń od razu otrzymuje odpowiedź, czy dobrze rozwiązał zadanie. Wystarczy obrócić kartkę i zobaczyć, czy dobrze zaznaczyliśmy.

Uczniowie zaznaczają klamerką zielony kolor, jeśli uważają, że zdania są prawdziwe i czerwony, jeśli uważają, że zdania są fałszywe. Następnie odwracają kartkę, by sprawdzić rozwiązanie.

STATION 4

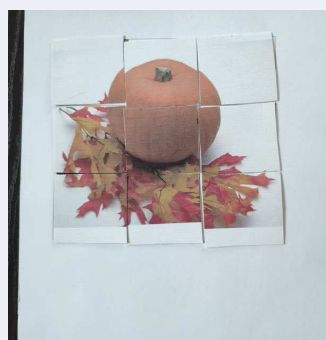

„LOTTO”

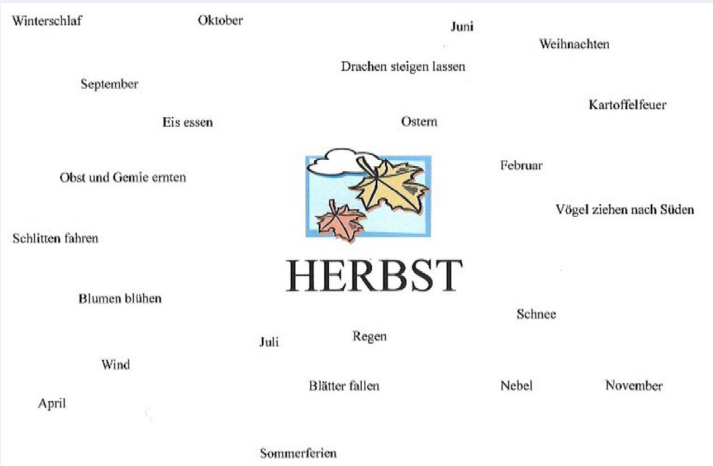
Ułóż karty
odpowiednio na
rysunku.

Loteryjka obrazkowa

Nauczyciel przygotowuje na sztywnym papierze loteryjkę obrazkową. Szuka obrazków lub zdjęć w Internecie i wkleja je w tabelkę. W drugiej takiej samej tabelce wpisuje odpowiednio wyrazy. Na odwrotnej stronie tabelki z wyrazami przykleja zdjęcie (rozwiązanie). Wycina karteczki z tabelki z obrazkami i gotowe.

Uczniowie układają wyrazy na odpowiednich obrazkach. Informacją, czy dobrze rozwiązali zadanie, jest powstały obrazek.

STATION 5 Stacja „Kot w worku” Dotknij figur w worku. Odgadnij ich nazwy.	Nauczyciel przygotowuje woreczek (lub pudełko), do którego chowa przedmioty związane z jesienią (np. kasztan, liść, szalik, czapka itp.) Dodatkowo przygotowuje karteczki z nazwami tych wyrazów.	Uczeń wkłada rękę do worka i odgaduje, co to za przedmiot. Następnie wyciąga go i sprawdza, czy dobrze odgadł.																
STATION 6 Wykreślanka Wykreśl wyrazy, które nie pasują do tematu „Jesień”.	Należy przygotować kserokopię dla każdego ucznia. 	Uczniowie skreślają wyrazy, które nie pasują do tematu.																
STATION 7 Gra w klasy Wyciągnij kartę i „wyskacz” ten wyraz.	Do tej stacji potrzeba trochę miejsca. Uczeń rysuje kredą na podłodze lub na papierze pakowym grę w klasy. Przygotowuje karteczki z wyrazami, które powinien „wyskakać”. Zadanie trzeba przemyśleć i sprawdzić, czy wszystkie litery, które są nam potrzebne, znajdują się w planie gry. Przykładowe wyrazy: <i>kalt, Nebel, Herbst, Birne, Blatt, Apfel, Wetter, Eichel, Drachen, Wind</i> Wzór gry na podłodze: <table><tr><td>W</td><td>B</td><td>P</td><td>S</td></tr><tr><td>R</td><td>L</td><td>I</td><td>N</td></tr><tr><td>T</td><td>E</td><td>A</td><td>F</td></tr><tr><td>C</td><td>D</td><td>H</td><td>K</td></tr></table>	W	B	P	S	R	L	I	N	T	E	A	F	C	D	H	K	Uczeń losuje karteczkę z wyrazem dotyczącym tematu lekcji i skacze na planszy na pole z odpowiednią literą.
W	B	P	S															
R	L	I	N															
T	E	A	F															
C	D	H	K															

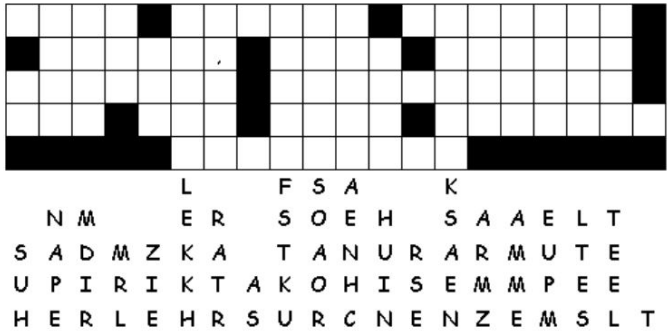
STATION 8 Spadające litery Wstaw odpowiednie litery w kratki.	Należy przygotować tyle kopii, ilu jest uczniów. Zadanie przygotowane za pomocą programu http://puzzlemaker.discoveryeducation.com/ Zadanie polega na tym, by wstawić litery, które wypadły pod tabelkę, na swoje miejsce. Litery znajdują się bezpośrednio pod kolumną, z której wypadły i tak: z pierwszej kolumny wypadły litery S, U, H, z drugiej, E, P, N, A itd. Rozwiązanie jest odpowiedzią na pytanie <i>Was sammelt Familie Krause im Herbst?</i> L F S A K N M E R S O E H S A A E L T S A D M Z K A T A N U R A R M U T E U P I R I K T A K O H I S E M M P E E H E R L E H R S U R C N E N Z E M S L T Odpowiedź: <i>Herr Krause sammelt Pilze, Frau Krause sammelt Kochrezepte und ihr Sohn sammelt Kastanien.</i> Są uczniowie, którzy świetnie sobie radzą z tym typem zadania i je uwielbiają, inni nie. Trzeba zrobić rozpoznanie w swojej klasie.	Uczniowie wpisują litery do diagramu, by otrzymać logiczną odpowiedź na pytanie.
STATION 9 Stacja alternatywna Ułóż puzzle.	Można oczywiście kupić puzzle z tematyką np. jesieni, ale można też zrobić je samodzielnie, np. ze zdjęć. 	Uczniowie, czekając na wolną stację, układają puzzle.

Tabela do zaznaczania wykonanych zadań.

Imię i nazwisko	Stacja 1	Stacja 2	Stacja 3	Stacja 4	Stacja 5	Stacja 6	Stacja 7	Stacja 8	Stacja 9

8. Ocenianie na stacjach

Praca na stacjach powinna być przyjemnością, dlatego nie powinna być związana ze stresem oceniania. Oczywiście nauczyciel może ocenić uczniów, którzy wykonali wszystkie zadania lub wybrać zadania, które będą podlegać ocenie.